

Környezettudatosság horvát és magyar vidéki terekben: egy empirikus kutatás tanulságai

18.10.2018.

Bodor Ákos, Varjú Viktor* (MTA KRTK RKI)

Alexander Titov (Kaposvári Egyetem)

*A szerző Bolyai János Kutatási Ösztöndíjas.

Kutatás kérdés

- ▶ RURES projekt: a vidéki terekben élők megújuló energiaforrásokhoz való hozzájutásának (társadalmi, gazdasági környezeti) feltételeit, és az itt élők energiahatékonyságát vizsgálja
- ▶ Amikor azt próbáljuk feltárni, hogy a vidéki terekben élő emberek **mennyire lesznek hajlandóak** környezettudatosan cselekedni, (együttműködni), mire számíthatunk? Mi határozhatja meg, hogy valaki környezettudatosan cselekszik-e vagy sem.

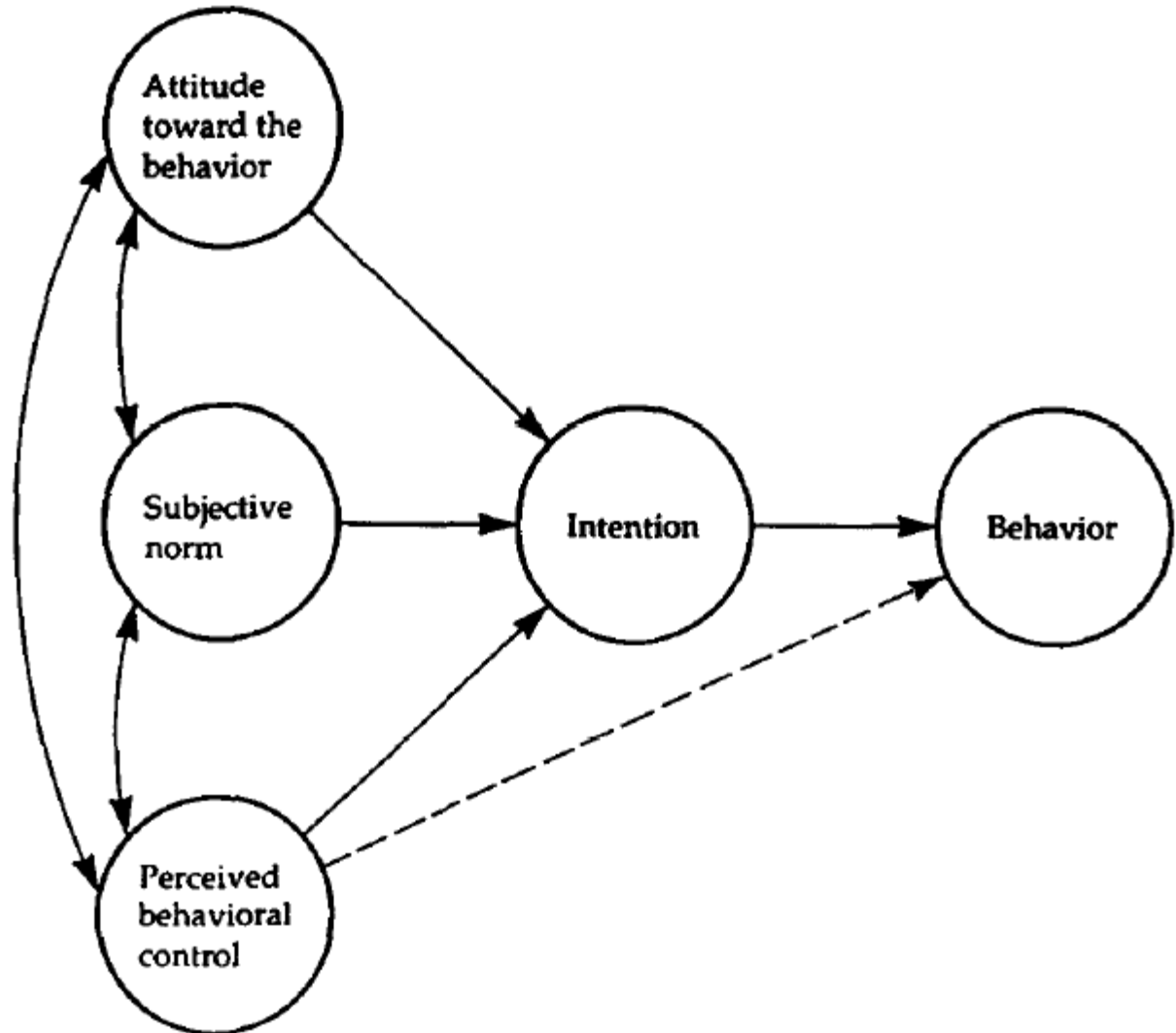
Tartalom

- ▶ Elméleti háttér
- ▶ Empirikus lekérdezés(ek)
- ▶ Elemzés eredményei

Elméleti háttér

- ▶ A **környezeti problémák** jelentős része az **emberi magatartásra** vezethető vissza, ezért a legtöbb kutatás is arra irányul, hogy feltárja a környezeti cselekvések **motivációit**, háttérét. Számos kutatási eredmény a **környezeti attitűd** és a **környezetvédelmi cselekvése** (vagy nem cselekvés) között szoros összefüggést tárt fel (pl. Bamberg & Möser 2006; Kaiser et al. 2007; Levine and Strube 2012)

TPB

Kutatás célja

- ▶ Feltárni a környezeti, energiahatékonysági cselekvéseket és motivációikat, mögöttes jelzőiket
- ▶ A fókusz a rurális, szegénységgel, hátrányokkal sújtott területeken

Empirikus háttér

- ▶ 1. Reprezentatív lekérdezés Baranya és Osječko-baranjska županija, vidéki térségben élők (nagyvárosokat kivettük a mintából) (400-400 kérdőív) + 2. Koppány-völgy (esettanulmány régió)
- ▶ 1. A minta reprezentatív: korra, nemre, településkategóriára (4 településkategória) 2. Véletlen mintavétel – 300 kérdőív a Koppány-völgy 10 településén
- ▶ Lekérdezés időpontja: 1. 2018 április; 2. 2018 május

Eredmények

„Társadalmi problémák”	HU	HR
Szegénység	4,27	4,14
Munkanélküliség	4,16	4,16
Biztonság	4,05	3,82
Klíímaváltozás	3,94	3,82
Környezetszennyező életmód	4,24	3,97
Emelkedő árak	4,22	4,00
Egészségügyi helyzet	4,34	3,93
Az oktatás helyzete	3,87	3,73
Nemzetközi terrorizmus	4,01	3,59
Gazdasági helyzet	4,20	3,79
Migráció	4,03	3,54

HU

1	Egészségügyi helyzet	4,34
2	Szegénység	4,27
3	Környezetszennyező életmód	4,24
4	Árak emelkedése	4,22
5	Gazdasági helyzet	4,2
6	Munkanélküliség	4,16
7	Biztonság	4,05
8	Migráció	4,03
9	Nemzetközi terrorizmus	4,01
10	Klíímaváltozás	3,94
11	Az oktatás helyzete	3,87

HR

1	Munkanélküliség	4,16
2	Szegénység	4,14
3	Árak emelkedése	4
4	Környezetszennyező életmód	3,97
5	Egészségügy helyzete	3,93
6	Biztonság	3,82
7	Klíímaváltozás	3,82
8	Gazdasági helyzet	3,79
9	Oktatás helyzete	3,73
10	Nemzetközi terrorizmus	3,59
11	Migráció	3,54

Eredmények – környezeti attitűd és más orientációk(több kérdéssel megragadva)

Q2/B – Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal (1-5)

a.) Az energiahatékonyságnak pozitív hatása van a gazdaságra.

Átlag: HU: 3,88

HR: 3,71

b.) Túl sokat aggódunk a környezeti problémák miatt

Átlag: HU: 3,38

HR: 3,43

Q5 – Mennyire fontos Önnek a környezetvédelem? (1-5)

Átlag: HU: 4,36

HR: 3,79

Amikor izzót vásárol, mi a legfontosabb az Ön számára?

	Gyakoriság	Megoszlás (%)	Halmazott megoszlás (%)
NT/NV	5	0,6	0,6
Minőség	154	19,2	19,9
A termék energiafogyasztása	301	37,6	57,4
A termék környezetkímélő hatása	63	7,9	65,3
A termék ára	210	26,2	91,5
A termék származása	51	6,4	97,9
A márka	19	2,0	99,9
Más	1	0,1	100,0
Teljes	801	100,0	

	Gyakoriság	Megoszlás (%)	Halmazott megoszlás (%)
NT/NV	1	0,3	0,3
Minőség	64	16,0	16,3
A termék energiafogyasztása	199	49,8	66,0
A termék környezetkímélő hatása	37	9,3	75,3
A termék ára	89	22,3	97,5
A termék származása	3	0,8	98,3
A márka	6	1,5	99,8
Más	1	0,3	100,0
Teljes	400	100,0	

Milyen gyakran teszi meg a következő dolgokat? (1-5 Likert skála)

Tett/magatartás	HU	HR
A hulladék szétválogatása otthon	2,94	2,54
Bioélelmiszer vásárlása	1,71	2,25
Elektronikai eszközök standby módjának kikapcsolása	1,69	2,81
Öko címkével ellátott termékek vásárlása	1,88	2,41
Elzárja a csapot, amíg mossa a fogát.	3,38	2,96
Újratölthető elemeket használ.	2,24	2,60
Lekapcsolja a lámpát, ha csak pár percre is megy ki a szobából.	2,86	3,15

Regressziós modell:

a szociodemográfiai változók, illetve a környezetvédelemről való tudás/tájékoztatottság **hatással van-e** a környezettudatosságra (környezeti attitúd – főkomponenssel létrehozott függő változó)

- ▶ Nem
- ▶ Életkor
- ▶ Iskolai végzettség
- ▶ Jövedelem
- ▶ Szubjektív anyagi helyzet
- ▶ + Tudás változó

Regressziós modell - eredmény:

- ▶ Tudás hatással van a környezettudatosságra
- ▶ A szociodemográfiai változók közül csak az iskolai végzettség van hatással

Tehát: Minél tájékozottabb valaki a környezeti ügyekben, illetve minél magasabb az iskolai végzettsége annál környezettudatosabb

(A modell modell szignifikáns, de azért nem túl elentős(6 %). A „tudás” hatása sokkal erősebb ($Beta=0,243$), mint az iskolai végzettségé ($Beta=0,085$).

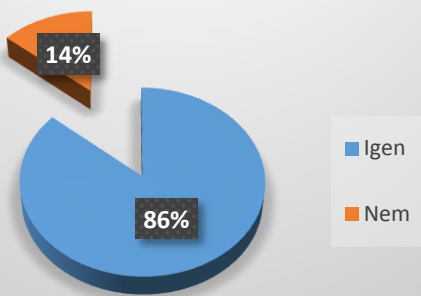
Cselekvésre ható tényezők regressziós modellben

- ▶ Magyarázó (független változók): szociáldemográfiai változók, +norma, szándék, attitűd.
- ▶ 6 változó szignifikáns (erősségi (Béta) sorrendben): szándék, norma, iskolai végzettség, attitűd, tudás, nem
- ▶ Nincs hatása: életkor, jövedelem, szubjektív anyagi helyzet
- ▶ **a nagyobb feltételes jövőbeni szándék a környezettudatos cselekvésre, a fontosabbnak tartott közösségi normák, a magasabb iskolai végzettség, a magasabb környezeti attitűd, a nagyobb a tudása a környezetről, és a női nemhez való tartozás pozitívan befolyásolja a környezettudatos cselekvést.**

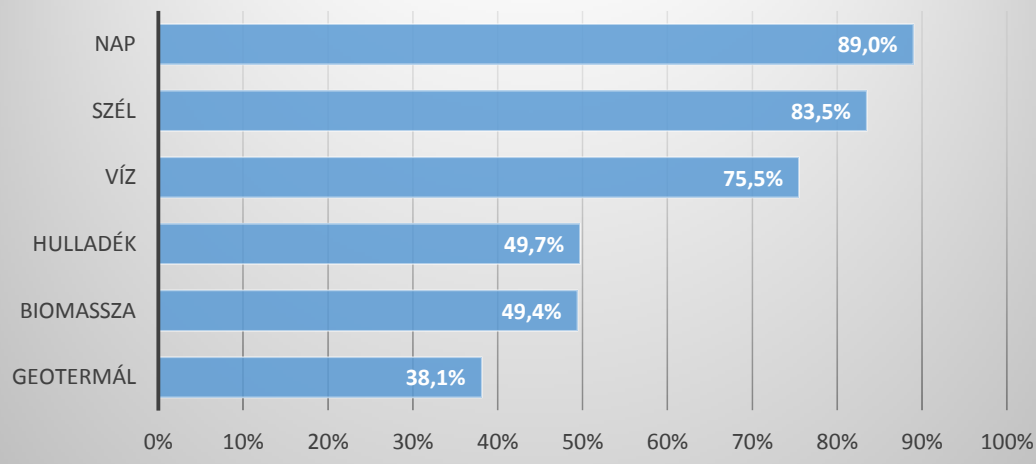
(A modell erősnek tekinthető, 30 %-ot magyaráz a cselekvés variációjából.)

Koppány-völgy

Hallott-e valaha a megújuló energiaforrásokról?,
(n=300)

Tudás, megújuló típusok
(n=310)

■ Egyáltalán nem ért egyet

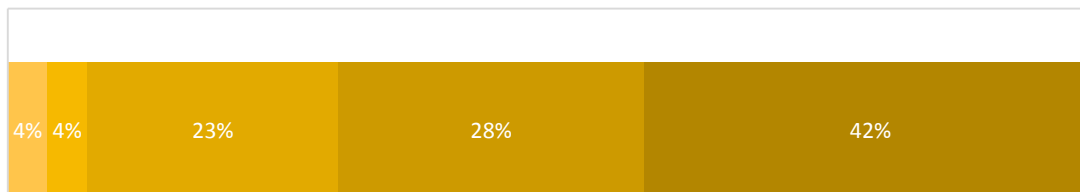
■ Nem ért egyet

■ Inkább egyet ért

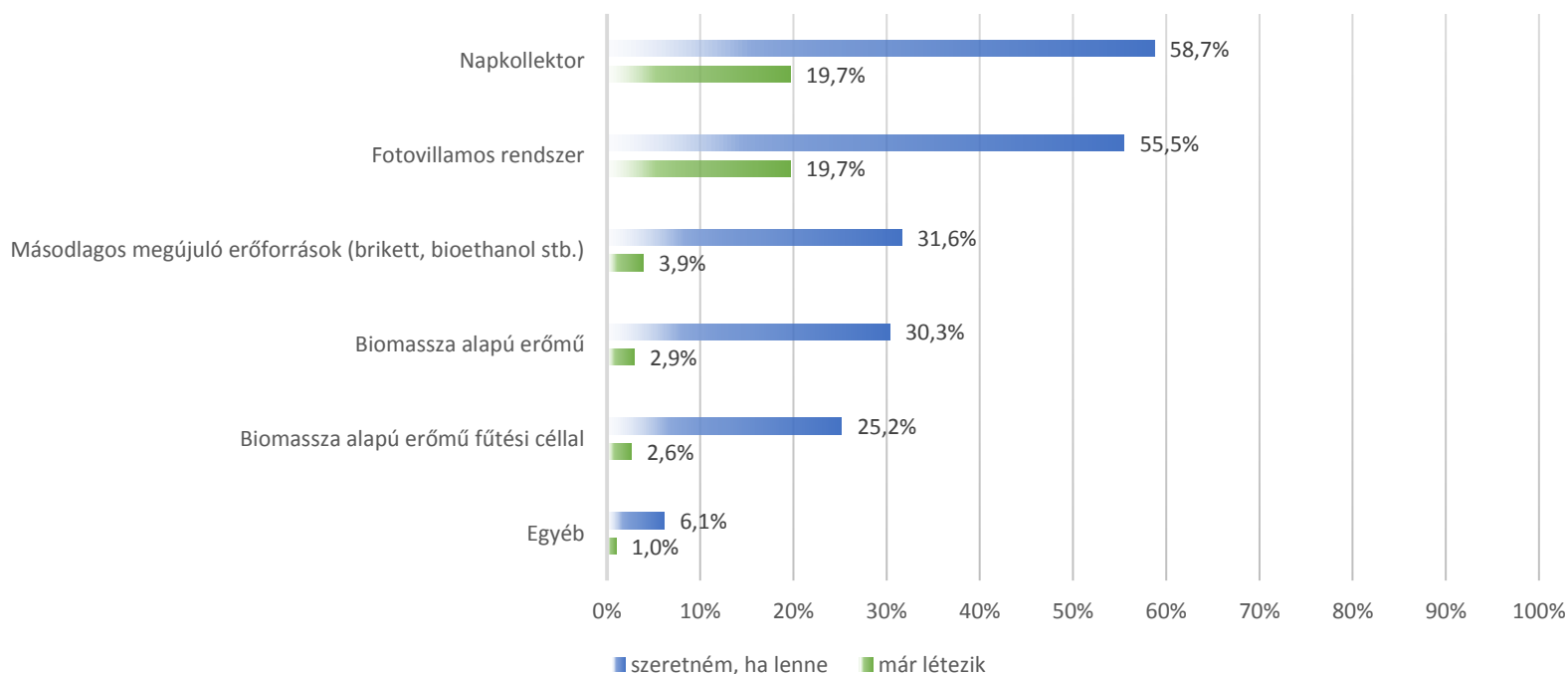
■ Egyetért

■ Teljes mértékben egyet ért

A KLÍMAVÁLTOZÁS VESZÉLYES (N=303)

MILYEN TÍPUSÚ MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁS HASZNÁLATÁT LÁTNA SZÍVESEN HELYBEN? TÖBBSZÖRÖS VÁLASZTÁS (N=310)

Köszönjük a figyelmet!

bodor@rkk.hu

varju@rkk.hu

alexander.titov62@gmail.com